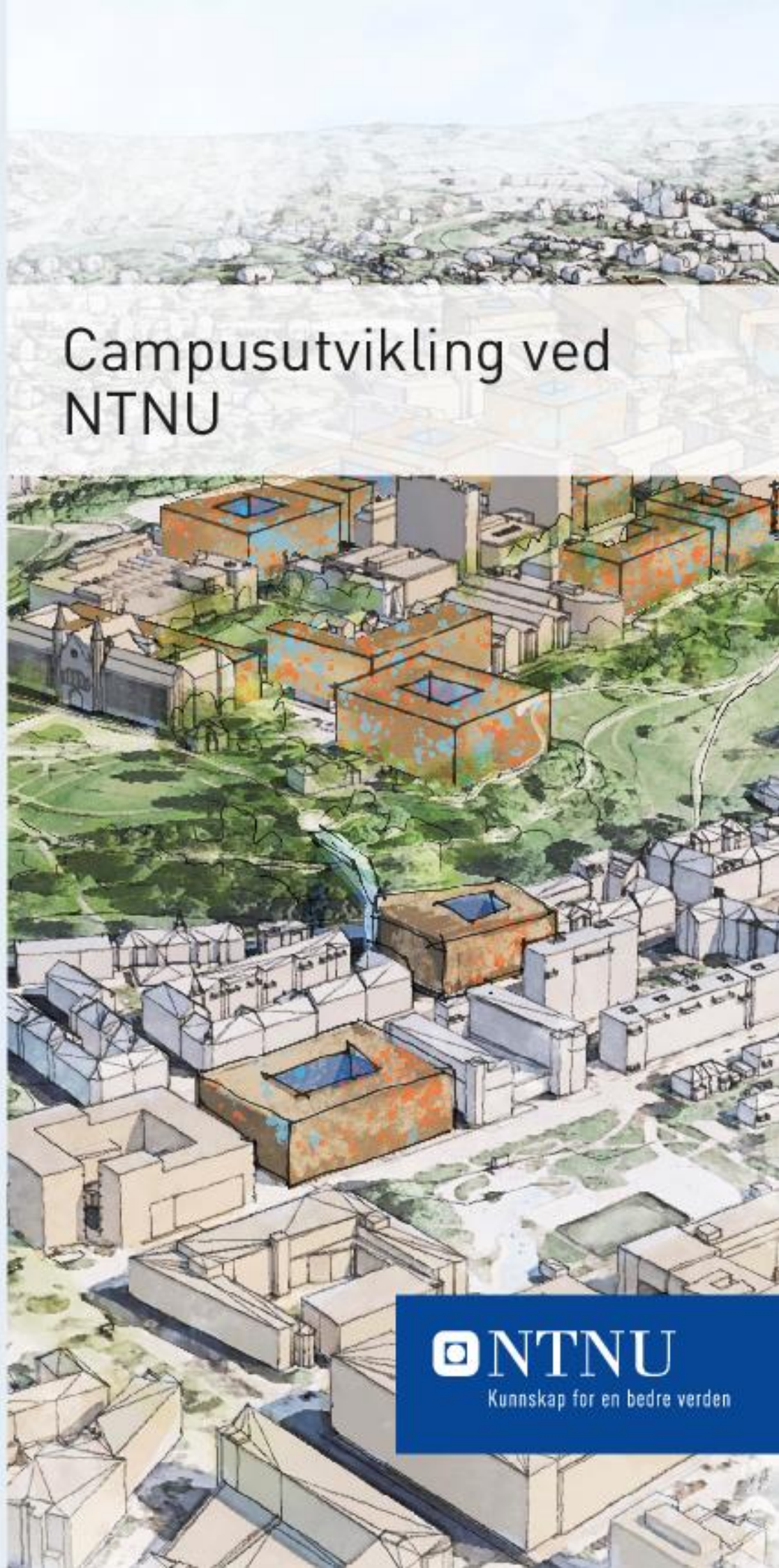

Oppsummering av høring om arealkonsept
for NTNU

September 2018

Campusutvikling ved
NTNU

Notat

Tittel			
NTNU Campusutvikling – Oppsummering og behandling av merknader til høring om arealkonsept ved NTNU			
Forfattere		notat nr.	rev.nr.
Arnhild Herrem (WSP Norge AS) Sissel Brandi-Hansen (NTNU)		1	0
		dato	ant. sider
		27.09.2018	35

1	<i>Innledning</i>	5
2	<i>Sammendrag</i>	5
3	<i>Behandling av merknadene</i>	6
	3.1 Offentliggjøring og høringsbrev	6
	3.2 Metodikk for høring og behandling	6
4	<i>Mottatte merknader</i>	6
5	<i>Oppsummering av merknader</i>	7
	5.1 Administrative enheter	7
	5.1.1 Knutepunkt	7
	5.1.2 Læringsarena	8
	5.1.3 Arbeidsplass	8
	5.1.4 Arealfordeling	8
	5.1.5 Tilgjengelighet	8
	5.1.6 Annet	8
	5.2 Fakultet, institutt og faggrupper	9
	5.2.1 Knutepunkt	9
	5.2.2 Læringsarena	9
	5.2.3 Arbeidsplass	9
	5.2.4 Arealfordeling	9
	5.2.5 Tilgjengelighet	9
	5.2.6 Annet	9
	5.3 Studentrelaterte aktører	10
	5.3.1 Knutepunkt	10
	5.3.2 Læringsarena	10
	5.3.3 Arbeidsplass	10
	5.3.4 Arealfordeling	10
	5.3.5 Tilgjengelighet	10
	5.3.6 Annet	10
	5.4 Tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU	11
	5.4.1 Knutepunkt	11
	5.4.2 Læringsarena	11
	5.4.3 Arbeidsplass	11
	5.4.4 Arealfordeling	11
	5.4.5 Tilgjengelighet	11
	5.4.6 Annet	11
	5.5 Samarbeidspartnere og eksterne aktører	11
	5.5.1 Knutepunkt	11

5.5.2	Læringsarena	11
5.5.3	Arbeidsplass	12
5.5.4	Arealfordeling	12
5.5.5	Tilgjengelighet	12
5.5.6	Annet	12
5.6	Sammendrag av merknadene	13
6	<i>Håndtering av merknadene</i>	14
6.1	Håndtering og behandling av merknadene	14
6.2	Merknader som følges opp i denne fasen	14
6.3	Merknader som følges opp i senere faser	15
6.4	Merknader som tas til etterretning, men som ikke følges opp videre	16
6.5	Merknader som ikke følges opp videre	16
7	<i>Vedlegg</i>	16

1 Innledning

Arealkonseptene er utledet fra NTNUs strategi 2018-2025 og Kvalitetsprogram for campusutvikling ved NTNU. Konseptene definerer hvilke egenskaper og kvaliteter arealer i campus må ha for å kunne bidra til at NTNU når sine mål. De er utviklet etter gjennomføring av kvalitative og kvantitative kartleggings- og utforskningsaktiviteter.

I arbeidet med utarbeidelsen av rapport om arealkonsept, har medvirkning blitt ivaretatt i henhold til plan for brukermedvirkning. Medvirkningen har vært organisert med bredt sammensatte arbeidsgrupper med stor ansatt deltakelse. Prosjektet har hatt gjentatt informasjonsutveksling med Sentralt samarbeidsutvalg (SESAM) og Arbeidsmiljøutvalget (AMU).

2 Sammendrag

Rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk har vært på høring hos NTNUs administrative enheter, fakulteter, institutter, studentaktører, tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU og samarbeidspartnere og eksterne aktører i perioden 8.6.-3.9.2018.

Det er mottatt 47 merknader fra 43 aktører. Merknadene omfatter innspill til utvikling av knutepunkt, behov i tilknytning til læringsarenaer og arbeidsplasser, arealfordeling, tilgjengelighet og ulike andre momenter.

Samlet sett viser merknadene motstand mot aktivitetsbaserte løsninger, støtte til variasjon av læringsarenaer, og generell tilslutning til ett knutepunkt med et nettverk av mindre knutepunkt.

Det er noe bekymring i forhold til sentralisering av læringsarealer for 1-3. års-studenter. Noen er bekymret for rammene for arbeidsplass. Det er også et uttalt behov for presisering av knutepunktfunksjoner og spesial-/ forskningsarealer. Andre merknader sier at arealfordelingen er vanskelig å kommentere da konsekvensene og/eller av rapportens bekrivelser er uklare.

Generelt viser merknadene tilslutning til den overordnede arealfordelingen, men også et behov for økt areal til *alle* kategoriene, noe som vil ligge utenfor rammen gitt av Kunnskapsdepartementet.

Alle merknadene er gjennomgått og kategorisert. Merknadene er vurdert i forhold til om de følges opp i denne fasen, i senere faser eller om de ikke vil bli fulgt opp nærmere. Merknadene vil, sammen med definerte rammer og mål, knyttes til rektoratets kommende beslutninger om arealfordeling, prinsipp for utforming og særlige tiltak og fokusområder. Merknadene gir også et bredt bilde av forhold og problemstillinger som er viktige å utrede videre.

3 Behandling av merknadene

3.1 Offentliggjøring og høringsbrev

Arealkonseptet for NTNU ble levert og gjort tilgjengelig på www.ntnu.no/campusutvikling 1. juni 2018. Samtidig ble det sendt høringsbrev til NTNUs administrative enheter, fakulteter, institutter, studentaktører, tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU og samarbeidspartnere og eksterne aktører. Høringsperioden varte fra 8.6.2018 til 3.9.2018.

Et viktig moment i høringen er prioritering av arealramme mellom arealkategorier og forbehold knyttet til om arealkonseptene kan/vil virke etter hensikten.

Høringsinstansene ble bedt om å gi tilbakemelding på følgende:

- Rapportens anbefalinger og konklusjoner.
- Viktige valg og dilemmaer, henholdsvis om arealfordeling, knutepunkt, kontorarbeidsplass og læringsstrøk.
- Krav om overordnede beslutninger og valg som ikke er beskrevet i rapporten.
- Om konseptene er overordnet nok til at de ikke begrenser muligheten for å nå strategiske mål for utdanning og læringsmiljø, forskning, kunst, innovasjon og nyskaping og formidling, samt samarbeid med eksterne partnere.
- Andre betraktninger, generelle innspill.

3.2 Metodikk for høring og behandling

Hvert høringsinnspill er lagt inn i en matrise og sortert tematisk mellom forskjellige aktører, samt under forskjellige sentrale temaer. Dette gjør vi for å kunne se likheter eller ulikheter i og mellom grupper og for å få løftet fram de temaer som går igjen i materialet. Grupperingene som er valgt er: *Administrative enheter, Fakultet, institutt og faggrupper, Studentrelaterte aktører, Tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU, Samarbeidspartnere og eksterne aktører*. Innspillene er samlet opp under temaene: *Knutepunkt, læringsareal, arbeidsplass, arealfordeling, tilgjengelighet og annet*. Mottatte merknader er listet opp i kapittel 4. I kapittel 5 er merknadene kort oppsummert. I kapittel 6 beskrives hvordan merknadene håndteres.

4 Mottatte merknader

Ved fristens utløp er det mottatt 47 merknader fra 43 aktører, jf. vedlegg. Noen aktører har levert flere merknader og/eller sammen med andre. Følgende har levert merknader:

Administrative enheter på NTNU	Fakultet og institutt på NTNU	Studentaktører, tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU	Samarbeidspartnere og eksterne aktører
--------------------------------	-------------------------------	--	--

Avdeling for studenttjenester NTNU Universitetsbiblioteket	Det humanistiske fakultet (HF)	Arbeidsmiljøutvalget	Næringsforeningen i Trondheimsregionen
Avdeling for studieadministrasjon	Faggruppe BEDØK	Fakultetstillitsvalgte ved studentrådet IV	St. Olavs hospital
Avdeling for utdanningskvalitet	Faggruppe strategi og forretningsutvikling	Forskerforbundet	Studentersamfundet
	Fakultet for arkitektur og design (AD)	Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen	Studentsamskipnaden i Trondheim (Sit)
Avdeling for virksomhetsstyring	Fakultet for informasjonsvitenskap og elektronikk (IE)	Hovedverneombudet på NTNU Trondheim kommune	
Eiendomsavdelingen HR og HMS-avdelingen	Fakultet for ingeniørvitenskap (IV)	Linjeforeningene ved NTNU Gløshaugen og Dragvoll NTNUI	Velferdstinget
NTNU universitetsbiblioteket	Fakultet for naturvitenskap (NV)	Parat NTNU	
	Fakultet for medisin og helsevitenskap (MH)	Studentrådet HF	
	Fakultet for samfunns og utdanningsvitenskap (SU)	Studentrådet IE	
	Fakultet for økonomi (ØK)	Studentrådet NV	
	Institutt for bygg og miljøteknikk	Studentrådet SU	
	Institutt for filosofi og religionsvitenskap	Studenttinget NTNU	
	Institutt for kunst og medievitenskap		
	Institutt for lærerutdanning		
	Institutt for musikk		
	Institutt for psykologi		
	Institutt for samfunnsøkonomi		
	Institutt for språk og litteratur		
	Institutt for tverrfaglige kulturstudier		
	Institutt for økonomi og teknologiledelse		
	NTNU handelshøyskolen		

5 Oppsummering av merknader

Alle merknadene er oppsummert i vedlagte matrise. Det vises ellers til merknadene i sin helhet, jf.

www.ntnu.no/campusutvikling/merknader.

5.1 Administrative enheter

5.1.1 Knutepunkt

De administrative enhetene støtter i hovedsak et sentralt hovedknutepunkt og en sentralisering av funksjoner. Det påpekes imidlertid at innhold og plassering av hovedknutepunktet vil kunne påvirke løsningene, arealbehov og arealeffektivitet. Noen sier at det vil være behov for flere lokale knutepunkt med differensiering i funksjoner og tjenestetilbud for å styrke lokal tilhørighet og tverrfaglighet. Det påpekes at et hovedknutepunkt vil kunne medføre forhøyet risiko i forhold til terrorhandlinger og at større sammenstillinger er utfordrende for

evakuering og forflytning. Noen skriver at hovedknutepunktet må inneholde et studentsenter eller studentrelaterte aktiviteter og at fagland som knutepunkt kan styrke tilhørighet og tverrfaglighet.

5.1.2 Læringsarena

De administrative enhetene støtter en konsentrasjon av 1.-3.-årsstudentene i felles varierte læringsstrøk konsentrert om knutepunktene. Noen påpeker at mindre avstand mellom læringsstrøk vil gi bedre vilkår for å lage gode timeplaner, at det må legges til rette for nok læringsareal og at utdanning og læringsarealer bør få større fokus i campusutviklingen enn fram til nå. Det påpekes at standard klasserom med 40 plasser er for små da norm for de tidligere høyskolestudiene er 60 plasser. Det fremheves videre at studenter med nedsatt funksjonsevne er sårbare for veksling mellom læringsareal. Noen fremhever kategorien «leirbål» som den mest relevante/aktuelle, som derfor bør beskrives nærmere og at samlingsbasert undervisning må sidestilles med ordinær utdanning. I tillegg er det nødvendig med systematiske analyser av instituttens behov. Noen ber for øvrig om en tydeliggjøring av begrepene læringsareal, læringsstrøk og læringsland.

5.1.3 Arbeidsplass

Det er delte synspunkter med hensyn til om arealrammen bør økes eller ikke. De administrative enhetene fokuserer på fleksible og tilpasningsdyktige arbeidsplasser. Flere er skeptiske til åpne landskap mens andre angir at det bør være mulighet for både cellekontor og åpne landskap. De fleste merknadene uttrykker en generell skepsis til aktivitetsbaserte arbeidsplasser.

5.1.4 Arealfordeling

Det er få merknader knyttet til arealfordeling, men flere skriver at forholdet mellom lokale knutepunkt og lokale læringsstrøk må utredes og at areal til knutepunkt og læringsarena er underestimert og må prioriteres. Noen ber om at areal for digital eksamen blir vurdert.

5.1.5 Tilgjengelighet

Det er få merknader knyttet til tilgjengelighet, men det angis at det må tas en strategisk beslutning om NTNU skal disponere egne areal for konferanser. Det pekes også på at sambruk av undervisningsrom og studentarbeidsplasser gir utfordringer i forhold til rommets tilstand, vedlikeholdsbehov og sikkerhet.

5.1.6 Annet

De administrative enhetene har ellers gitt innspill til følgende faktorer:

- Faglig lokalisering må ses i sammenheng med arealkonseptet – hva skal være styrende?
- Det må tenkes helhetlig når det gjelder nye bygg, areal typer og pedagogisk praksis, særlig med tanke på eierskap, ansvarsfordeling og drift.
- Det er viktig med fokus på tekniske og bygningsmessige momenter som akustikk, videreutvikling, strømuttak, tverrcampusløsninger, intern AV-kompetanse, bufferareal og kontrollrom for overvåkning og fjernhjelp i læringsarealene.
- Studenttjenestene må være tilgjengelige, synlige og inkluderende.
- anbefaler fokus på sikkerhet og beredskapsarbeid.
- Arealkonseptene bør gjelde for eksisterende bygningsmasse.
- Avklaring av prinsipper om eierskap har betydning for videre utvikling og realisering av gevinster.

5.2 Fakultet, institutt og faggrupper

5.2.1 Knutepunkt

Fakultetene, instituttene og faggruppene har delte meninger om et sentralt hovedknutepunkt. Hvis det skal være et sentralt knutepunkt, så bør det lokaliseres i nordlige del av campusområdet. Innspillene uttrykker behov for et nettverk av knutepunkt og at knutepunktene må ivareta nødvendige funksjoner av tilstrekkelig omfang og kvalitet. Lokale knutepunkt som læringsstrøk og unik faglig profil vil være viktige identitetsarealer. Tilgjengelighet til laboratorier og hensyn til institutt/fakultetsidentitet må tillegges vekt ved utforming av knutepunktene. Flere merknader formidler også viktigheten av at studentfrivilligheten får gode arealer i campus. Noen anbefaler KAMs funksjoner i et hovedknutepunkt.

5.2.2 Læringsarena

De fleste merknadene fra fakultetene, instituttene og faggruppene uttrykker skepsis til å skille mellom 1.-3.-årsstudenter og 4.-5.-årsstudenter. Noen uttrykker særlig bekymring for BSc-studentene i forhold til å skille studentene. Det uttrykkes behov for fleksibilitet for å kunne kombinere ulike arbeidsformer i samme læringsstrøk. Det er ønskelig med fleksibilitet omkring faglandenes størrelse og avstand til læringsstrøk. Faglandene må inkludere verksted/laboratorium/spesialareal og tradisjonelle store areal. Noen fremhever at nærhet mellom institutt, spesialareal og læringsareal må være et prinsipp og at mulighet for sambruk og flerbruk ikke må være bygd på så mange kompromisser at det ikke er funksjonelt for noen. Behovet for spesialtilpassede rom må også tas inn i rapporten.

5.2.3 Arbeidsplass

Det er bred støtte til at arealrammen må utvides og at alle faste ansatte bør ha faste plasser. Det er stor overvekt av tilslutning til cellekontor, men delte kontor og små åpne landskap for enkelte ansatte kan aksepteres. Aktivitetsbaserte arbeidsplasser (clean desk) frarådes. Det fokuseres på at de ansattes arbeid krever konsentrasjon, og at god veiledning av studenter fordrer tilgang til areal for konfidensielle samtaler. Videre påpekes det at faste plasser bidrar til å senke terskelen for kontakt mellom student og ansatt. Noen angir at det bør utarbeides et eget arealkonsept for laboratorievirksomhet.

5.2.4 Arealfordeling

For de fleste er det vesentlig at etablering av knutepunkt, vrimleareal, servicetilbud og tilbud utenfor kjernevirksomheten ikke må gå på bekostning av lærings- og kontorareal. Det uttrykkes også bekymring for at aktiviteter med større arealbehov enn gjennomsnittet ikke fanges opp. Noen uttrykker behov for medbestemmelse og lokal forankring.

5.2.5 Tilgjengelighet

Det er ikke gitt særskilte merknader knyttet til tilgjengelighet, men det påpekes at et dynamisk samspill med eksterne parter ikke er belyst.

5.2.6 Annet

Fakultetene, instituttene og faggruppene gir innspill om følgende andre forhold:

- Arealkonseptene skisserer formålstjenlige visjoner, men det synes krevende å møte disse ved anvendelse av foreliggende arealramme.
- Det er krevende at arealrammen angir forventning om arealeffektivitet som ikke rommer vekst.
- Konseptene som beskrives tar bare i begrenset grad høyde for at NTNU allerede har en campus. Det anses ikke for realistisk med en fullstendig omstrukturering.

- Infrastruktur og næringsvirksomhetstilknytning er ikke inkludert i rapporten, og dette svekker arealkonseptets posisjon.
- Ber om fokus på NTNUs kjernevirksomhet.
- Organisasjonsperspektivet er viktig.
- Det må tas utgangspunkt i instituttene behov, deres strategiske utvikling, faglige ulikhet og diversitet.
- Arbeidsmiljø og studentkontakt er ikke tilstrekkelig tematisert.

5.3 Studentrelaterte aktører

5.3.1 Knutepunkt

De fleste studentrelaterte aktørene er positive til et sentralt hovedknutepunkt, men påpeker at et slikt knutepunkt må omfatte funksjoner knyttet til studentfrivillighet og studentvelferd. Det påpekes også bekymring om at et hovedknutepunkt kan trekke studentene vekk fra fagområdene og at hovedknutepunktet plasseres for langt unna til at man kan benytte tilbudet i pauser.

5.3.2 Læringsarena

De fleste studentrelaterte aktørene er negative til å skille 1.-3.-årsstudentene og 4.-5.-årsstudentene. Hensynet til 3.-årsstudentene som skriver bacheloroppgave påpekes særlig. Det er viktig med nærhet til fagmiljø med identitetsareal og sosiale arenaer innenfor lignende fag. Det uttrykkes ønske om varierte læringsmiljø, egne dedikerte leseplasser for masterstudenter og arealer med god akustikk, lys og ventilasjon. Noen mener at studentenes tilfredshet med løsninger bør kartlegges og at løsninger må skreddersys for de enkelte fagfeltene. Det etterspørres flere masterplasser.

5.3.3 Arbeidsplass

De studentrelaterte aktørene fokuserer på viktigheten av å møte veileder på tomannshånd. De anser derfor ikke aktivitetsbaserte arbeidsplasser som hensiktsmessig. Videre problematiseres det at terskelen mellom student og ansatt blir høyere i åpent landskap. De ansatte bør ha faste plasser og enten cellekontor eller god tilgang til møte-/veiledningsrom.

5.3.4 Arealfordeling

De studentrelaterte aktørene gir få signaler til arealfordeling, men det fokuseres på at idrettsarealene på Dragvoll må erstattes og at også undervisningsareal bør utformes slik at de kan benyttes til idrett/aktivitet etter forelesningstiden. Areal til arbeidsplass (kontorenes størrelse) må ikke gå utover areal til studentvelferd og frivillighet.

5.3.5 Tilgjengelighet

De studentrelaterte aktørene ønsker lange åpningstider, aktiviteter på kveldstid (bar/pub), ubemannede fasiliteter og tilgjengelighet til lokale knutepunkt året rundt.

5.3.6 Annet

De studentrelaterte aktørene har merknader om følgende andre forhold:

- Det er negativt at studentvelferd og studentfrivillighet ikke har fått egne areal i rapporten.
- Minner om at Ålesund og Gjøvik ikke må glemmes når campus omtales som «et stort NTNU-hjerte».

5.4 Tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU

5.4.1 Knutepunkt

Aktørene støtter et sentralt hovedknutepunkt hvis det også etableres flere lokale knutepunkt. Man må heller ikke undervurdere at tett samarbeid krever fysisk nærhet.

5.4.2 Læringsarena

Aktørene er positive til nye læringsarenaer. De fremhever at det er behov for større mangfold og fleksibilitet og at læringsarenaene bør inneholde identitetsarealer (lesesaler og/eller lignende).

5.4.3 Arbeidsplass

Aktørene er i hovedsak enige om at arealrammen bør økes, at man i stor grad trenger cellekontor og at aktivitetsbaserte arbeidsarealer er uheldig for tilhørighet og miljø. Det påpekes at det er viktig at de ansatte er på campus og at de har arbeidsplasser som er egnet til konsentrasjon, individuelt arbeid og samarbeid. Det påpekes at fysisk arbeidsmiljø ved laboratorier og verksteder er lite beskrevet og at ansatte i fellesadministrasjonen er lite synlig i rapporten.

5.4.4 Arealfordeling

Det er mottatt få merknader knyttet til arealfordeling fra tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU. Innspillene sier at areal i størst mulig grad må fremme NTNUs primærvirksomhet og at eksterne ønsker ikke må gå på bekostning av ansatte og studenter. Videre anbefales det at enheter tildeles areal som de i størst mulig grad kan involveres i utformingen av.

5.4.5 Tilgjengelighet

Det er mottatt få merknader knyttet til tilgjengelighet, men det påpekes at sikkerhet (safety) må ha høyeste prioritet og at ev. sambruk må risikovurderes. Videre angis det at samarbeid og kriterier for samarbeid med eksterne ikke må gå på bekostning av den frie forskningen.

5.4.6 Annet

Tillitsvalgte og fagforeninger på NTNU påpeker følgende andre forhold:

- Det er viktig med god medvirkning.
- Man savner en helhetlig grønn mobilitetsprofil og helhetlig plan for sykkelparkering, garderobes, NTNU-elsykler osv.

5.5 Samarbeidspartnere og eksterne aktører

5.5.1 Knutepunkt

Samarbeidspartnere og eksterne aktører støtter et sentralt hovedknutepunkt, men påpeker at det er behov for flere knutepunkt for å kunne invitere byens befolkning til campus. Videre påpekes det at innholdet i knutepunktene må avklares. Noen mener at hovedknutepunktet bør lokaliseres i nærheten av Hovedbygningen og Studentersamfundet og at det må settes av areal i knutepunktet til studentvelferd, studentfrivillighet, frivillige organisasjoner, studenthelsetjeneste, trening og fysisk aktivitet.

5.5.2 Læringsarena

Det har ikke kommet inn merknader direkte knyttet til læringsarena fra samarbeidspartnere og eksterne aktører.

5.5.3 Arbeidsplass

Det har ikke kommet inn merknader direkte knyttet til utforming av arbeidsplass fra samarbeidspartnere og eksterne aktører.

5.5.4 Arealfordeling

Det påpekes at arealsituasjonen for studentfrivillighet må komme tydeligere fram og at studentboliger og barnehage må lokaliseres sentralt. Man må sette av tilstrekkelig areal for studentvelferd og studentfrivillighet. NTNU og Sit oppfordres til å finne løsninger for studentboliger, helse- og idrettstilbud og barnehage både på og i umiddelbar nærhet til campus.

5.5.5 Tilgjengelighet

Studentvelferd og studentfrivillighet og samspillet med samfunnet rundt campus bør tydeliggjøres og konkretiseres. Det påpekes at det er viktig å legge til rette for næringsaktørene som vil sitte tett på NTNU.

5.5.6 Annet

Samarbeidspartnere og eksterne aktører påpeker følgende andre forhold:

- Viktig med tilgjengelig mellom Øya/Elgeseter og Gløshaugen
- Sit foreslås som senterleder og ansvar for drift og koordinering av campustjenester

5.6 Sammendrag av merknadene

Høringssvarene er mangfoldige: Noen handler om administrative strukturerer som omgjør arealene. Noen merknader knytter seg til brukerprosess fram til nå og kommende behov videre, mens andre kommenterer rapporten og detaljeringsgraden i den. De fleste merknadene sier imidlertid noe om arealrammen, læringsareal, arbeidsplass og knutepunkt og disse aspektene er gjenstand for dette sammendraget.

Læringsarealene

Det er generell tilslutning til mangfold og variasjon i læringsarealene og generelt behov for presisering av læringsarealene, antall og innhold. Det er også et behov for videre undersøkelser og vurderinger av spesial-, laboratorie- og forskningsareal, både alene og som del av læringsarealet. Det er merknader som ønsker seg større fleksibilitet i faglandenes størrelse enn arealkonseptene beskriver. En del av dette tilskrives bekymringer om identitetsareal, avstanden og lokale behov. Samtidig er det noen skepsis i forhold til fordelingen 1-3 og 4-5 årgang, som både omhandler særlige behov for 3. år bachelor, bekymring for tilknytning til fagmiljø og for nærhet til lab og ansatte.

Knutepunkt

Knutepunkt er vanskelig å forstå og faglige enheter er opptatt av presisering av faglige knutepunkt, deres plassering og innholdet. Flere påpeker at det er vanskelig å ta stilling til knutepunkt når innhold ikke er definert. Men generelt virker det som om det er tilslutning til ett hovedknutepunkt og mindre knutepunkter i tråd med arealkonseptet. Det er samtidig presisert et behov for synliggjøring av plassering av hovedknutepunkt og mindre knutepunkt med hensyn til lokalisering og fagidentitet, for hva de desentrale knutepunktene betyr for fagfunksjoner. Noen beskriver at arbeidsplass og læringsareal ikke må gå på bekostning av knutepunkt og andre at knutepunkt ikke må gå på bekostning av arbeidsplass og læringsareal. Samtidig er behov for sikkerhetstiltak også et av innspillene. Det er også beskrivelser av konkrete ønsker om spesifikke funksjoner i hovedknutepunkt, slik som tilstrekkelig areal til studentvelferd, studentdemokratiet, studentfrivillighet, konferansesenter mm. Det er også ytringer om ønske om både mere og mindre plass til næringsaktørene. Og om utvidete åpningstider.

Arbeidsplass

I forhold til arbeidsplasskonseptene viser høringsmerknadene motstand mot aktivitetsbasert løsning. Blant annet på grund av, ansatt effektivitet som en resurs som må vekte høyere en arealressurs, og at det har betydning for rekruttering og tilstedeværelse av fagressurser. behov diversitet både i forhold til fag og fleksibilitet som knytter seg til universitetets årshjul. Det påpekes plass til kombinasjoner av forskjellige behov og til ønske om lokal medbestemmelse på instituttnivå. Andre viser til at faste plasser gir mere lavterskel for veiledning og bedre sikkerhet en ikke faste plasser. Noe aksept av fleksible løsninger, endel er uenige i begge anbefalinger fra arealkonseptene og uttaler behov for cellekontor.

Arealfordeling

Samlet sett viser merknadene tilslutning til arealfordelingen. Noen påpeker at arealfordelingen er vanskelig å kommentere da konsekvensene er uklare. Innspillene henviser også til konkrete behov for alle arealene, hvis konsekvens vil være en økning av alle arealene.

6 Håndtering av merknadene

6.1 Håndtering og behandling av merknadene

Campusutvikling er nå godt i gang med planleggingen av samlet campus for NTNU. Kunnskapsdepartementet ser i samarbeid med NTNU, nærmere på mulige byggeområder, kostnader, overordnet arealramme og gjennomføring. Rammene er politisk besluttet, og man er nå i definisjonsfasen hvor det skal defineres hvordan oppdraget løses best innenfor disse rammene. Man ser på hvor det er mulig å bygge nye universitetsbygg, hvor man bør plassere fagmiljøene og hva framtidens campus skal inneholde av ulike areal. Resultatet av arbeidet skal inn i videre arbeidet med rom- og funksjonsprogram. For å skape de beste betingelsene for videre arbeid, er det hensiktsmessig at vi holder oss både på et overordnet nivå, som gir rom for videre nødvendige justeringer og tilpasninger, og samtidig definerer de overordnede prinsippene for arealene. I denne fasen har arbeidet med arealkonseptene fokus på samlingen av NTNU på Gløshaugen, men dette vil også gjelde alle NTNUs arealer og utvikling av disse på sikt.

De innkomne hørings svarene gir et bredt bilde av forhold og problemstillinger ved campusutviklingen som er viktig å ta med i det videre arbeidet. Mange av høringsuttalelsene kommer godt med som punkter for videre arbeid, både i forhold til det overordnede som skal besluttes nå og også i forhold til senere faser. Helt aktuelt vil høringsinnspillene sammen med definerte rammer og mål knyttes til kommende beslutninger fra rektorat angående arealfordeling, prinsipper for utforming, og særlige tiltak og fokusområder for det videre arbeidet. Det henvises her til det kommende beslutningsnotatet.

Alle merknader er gjennomgått og kategorisert. Merknadene er vurdert i forhold til følgende:

- Merknader som følges opp i denne fasen, enten i arbeid som er igangsatt eller som vil bli igangsatt som videre utredninger.
- Merknader som har relevans i senere faser, og som følges opp senere så fremt de fortsatt er relevante.
- Merknader som tas til etterretning, men som ikke følges opp videre
- Merknader som ikke følges opp

6.2 Merknader som følges opp i denne fasen

Særlige tiltak og fokusområder som konsekvens av eller i forlengelse av høringsinnspillene.

Arbeidsplass

Konseptet anbefaler aktivitetsbaserte løsninger eller tilpasningsdyktige arbeidsplasser. Høringen viser tydelig at det ikke er ønskelig med aktivitetsbaserte løsninger. For å løse behovene, jobbes det videre med å få til en

løsning med tilpasningsdyktige arbeidsplasser som prioriterer typer av areal og utnytter fleksibiliteten optimalt innfor rammen. De konkrete løsningene for kontorarealet blir en viktig del av det videre arbeidet.

Lab- og spesialareal

Konkret arbeid med forsknings- og spesialareal vil bli igangsatt. Man vil utarbeide ytterligere detaljerte beregninger i neste fase for aktuelle miljøer som skal flyttes, samt lage en generell utredning av spesialareal i kombinasjon med andre arealer.

Knutepunkt

Definisjon og presisering av knutepunktareal, herunder hovedknutepunkt og lokale knutepunkt, samt betydningen av arealet både for faglig virksomhet, læringsarealer mm.

Så snart vi kjenner faglig lokalisering kan det konkretiseres hvordan det kan skapes et nettverket av knutepunkt, hvor både sosiale funksjoner, faglig virksomhet og læringsarealer kan knyttes til hverandre. Behov for nærhet mellom institutt, spesialareal og undervisningsareal er en del av høringsinnspillene. Dette kan som prinsipp være vanskelig å få til, fordi det krever høy arealeffektivitet for å få til for eksempel variasjon i læringsarealene. Det gir likevel mening å undersøke hvordan det i praksis kan skapes nærhet hvis det etableres gode nettverk mellom læringsarealene.

Det skal jobbes strategisk og konkret med plassering av funksjoner i hovedknutepunktene. Det betyr en presisering av hva som skal plasseres hvor og hvorfor. Det skal utredes hvor og hvordan studentfrivilligheten og studentdemokratiet kan plasseres på campus. Studentene skal involveres i dette arbeidet.

Læringsareal

Det skal arbeides aktivt for at læringsarealene skal stå sentralt i videre campusutvikling. Det skal utarbeides modeller for, simuleringer og vurderinger av kapasitet på læringsarealer, behov for store arealer, mulighet for digital eksamen mm. Det skal i tillegg konkretiseres hvilke behov som skal prioriteres i læringsarealene og dermed også hva læringsstrøk og læringsland konkret skal inneholde.

Eksterne samarbeidspartnere

Det jobbes med konkretiseringer og strategier for samspill med eksterne samarbeidspartnere på Campus.

Begrepsliste

For å skape felles ståsted for videre arbeid og forståelse, vil det bli laget en begrepsliste for prosjektet.

6.3 Merknader som følges opp i senere faser

Konkretisering av areal for de forskjellige enhetene er stadig på et overordnet nivå. Høringen viser til behov for mer detaljerte beskrivelser av areal og fordeling til diverse enheter og områder med plass til diversitet. Dette er og vil bli en viktig del av det videre arbeidet i de aktuelle byggeprosjektene. Konkrete innspill fra høringen som har betydning for dette tas vare på for bruk i det videre arbeidet. Innspill omkring behov for involvering vil også bli fulgt opp i aktuelle tiltak og i videre faser. Innspill omkring et behov for fokus på læringsarealer blir både en del av aktuelle tiltak, men også viktige og følge opp i senere faser.

Sikkerhet både generelt for campus og for arbeidsplassen og andre arealer, vil bli en del av det videre arbeidet for å avdekke blant annet overordnede beredskapstiltak. Det samme gjelder for grønn profil, helhetlig plan for sykkelparkering, tiltak i forhold til universell utforming, behov i forhold til drift mm.

Eventuelle justeringer eller videre avklaringer av administrativ karakter, som for eksempel som eierskapsmodeller, åpningstider osv. følges også opp i senere faser.

6.4 Merknader som tas til etterretning, men som ikke følges opp videre

Arealkonseptrapporten er primært leveranse fra eksterne aktører, som gir deres anbefaling om hvordan NTNU best bruker arealene i vår campus. Forfatterne av rapporten har i ettertid gitt konkrete innspill til forbedringer og justeringer av arbeidet.

Noen merknader gjelder forhold som er gjort, som en del av konsept og/eller underlag for utarbeidelsen av konsept, men som enten er utelatt i rapporten eller som er uklart beskrevet i rapporten. Arealkonseptrapporten vil imidlertid ikke følges opp med en justert eller revidert versjon, da den ikke skal besluttes i sin helhet. Høringsinnspillene bidrar likevel til å tydeliggjøre behov for presiseringer videre i prosessen, sånn at innholdet fra arealkonseptene bearbeides inn i videre prosesser. Her vil eventuelle/relevante revideringer og presiseringer tas med.

Arealer til framtidig vekst og utvikling, idrettsarealer og konferansesenter er blant annet påpekte mangler i rapporten og i arealrammen. Dette er ikke arealer som er del av den aktuelle rammen, og av prinsipp havner de derfor utenfor det aktuelle prosjektet. Det jobbes likevel aktivt med å gi plass til disse og andre areal som kan bli aktuelle på sikt på campus. Plassering av mulig kommende tilhørende arealer er blant annet en del av arbeidet med fysisk plan. Muligheten for idrettsarealene er også et temaene i det videre samarbeidet med Sit. Andre relevante arealer for NTNUs virksomhet, men som er utenfor aktuell arealramme, er for eksempel arealer til eksterne samarbeidspartnere. Dette er også tema vi tar med videre i arbeidet med campusutviklingen.

6.5 Merknader som ikke følges opp videre

Det er få merknader som hverken tas til etterretning eller følges opp, men en par merknader omhandler forhold som allerede er gjort og/eller er beskrevet i arealkonseptene, og noen merknader følges ikke opp fordi de relaterer seg til forhold som ikke er mulig innenfor politisk gitt arealramme, som for eksempel merknader om cellekontor til alle, eller om generelle økninger av arealrammen.

7 Vedlegg

Matrise oppsummering av merknader – tabell 1 til 6 nedenfor

Mottatte merknader kan leses i sin helhet her: www.ntnu.no/campusutvikling/merknader

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 1 Administrative enheter

ADMINISTRATIVE ENHETER	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Prorektor for utdanning		Utdanning og læringsarealer bør få større fokus i campusutviklingen enn fram til nå.				Oppsummerer uttalelsene fra universitetsbiblioteket, avd. for utdanningskvalitet, avd. for studieadministrasjon og avd. for studenttjenester.
Universitetsbiblioteket	Støtter ett sentralt hovedknutepunkt. Innholdet i hovedknutepunktet bør klarstilles bedre. Støtter at arealkonseptet bygger på en sentralisering.	Støtter konsentrerte læringsstrøk. Støtter at læringsstrøk for 1.-3.-årsstudenter er konsentrert om knutepunktene.	Støtter tilpasningsdyktige arbeidsplasser.	Forholdet mellom lokale knutepunkt og lokale læringsstrøk må utredes. Tilstrekkelig areal til knutepunkt og læringsstrøk må prioriteres.		Faglig lokalisering må ses i sammenheng - hva skal være styrende? Fysiske bygg vil ha innvirkning på arealplanleggingen - hvor skal det bygges - type bygg? Savner tydelig forankring av ansvaret for tjenestene knyttet til utdanning (drift og utvikling av læringsareal).

Avd. for utdanningskvalitet		Påpeker nok læringsareal for studenter, både dagens og ev. vekst. Ber om tydeliggjøring av begrepene læringsarena/læringsstrøk/læringsland. Behov for større variasjon i typer læringsareal. Argumenterer for 4 HUBer av læringsarenaer/-strøk lokalisert på Kalvskinnnet, Øya, Gløshaugen og området Lerkendal. Mener kategorien "leirbål" vil bli mest utbredt - bør beskrives ytterligere. Fremhever læringsstrøk for 1.-3.-årsstudenter konsentrert om knutepunktene. For EVU: samlingsbasert undervisning, skal sidestilles med ordinær utdanning.			Ønsker strategisk beslutning om NTNU skal disponere egne areal for konferanser.	Ønsker at det tenkes helhetlig når det gjelder nye bygg, arealtyper og pedagogiske praksiser- eierskap, ansvarsfordeling og drift. Ønsker at man ser nærmere på dagens arealbeskrivelser og arealutnyttelse når man planlegger for fremtiden. Tekniske og bymessige momenter: akustikk, videreutvikling, strømuttak, tverrcampusløsninger, intern AV-kompetanse, bufferareal og kontrollrom for overvåking og fjernhjelp i læringsarealene.
Avd. for studieadministrasjon		Mindre avstand mellom læringsstrøk vil gi bedre vilkår for å lage gode timeplaner. Mener standard klasserom med 40 plasser er for små da norm for en del tradisjonelle høyskolestudier er 60 plasser. Systematiske analyser av instituttene behov er nødvendig.			Rom for eksterne - konferansesenter . Sambruk av undervisningsrom og studentarbeidsplasser gir utfordringer (rommets tilstand, vedlikeholdsbehov, sikkerhet).	
Avd. for studenttjenester	Støtter ett sentralt hovedknutepunkt. Krav om universell utforming. Studentsenter i tilknytning til et felles knutepunkt.	Fremhever studenter med nedsatt funksjonsevne og deres sårbarhet for veksling mellom læringsareal. Mulig med klynger/samlinger av læringsarena for de 3 første årene.	Skeptisk til åpne landskap, trenger lokaler for studieveiledning, fortrolige samtaler og egnede venteområder.			Studenttjenestene skal være tilgjengelige, synlige og inkluderende, særlig viktig for internasjonale studenter.

HR og HMS-avdelingen	Et hovedknutepunkt vil kunne medføre forhøyet risiko i forhold til terrorhandlinger. Større sammenstillinger er utfordrende for evakuering og forflytning - må gjøre en egen ROS med forebyggende tiltak.				NTNUs sikkerhets- og beredskapsarbeid ser ikke ut til å være vurdert som interessant. Anbefaler fokus på sikkerhet og beredskapsarbeid.
Avd. for virksomhetsstyring	Lokalisering av bibliotek må avklares før valg av knutepunkt. Konkrete forslag til plassering av knutepunkt vil gi bedre grunnlag for å mene noe om løsnings og arealbehov/arealeffektivitet.	Arbeidsplasser og undervisningsareal for lavere grads studenter dekkes av fellesskapet som fellesarealer - viktig premis i internhusleiemodellen og for diskusjonen om identitetsareal.	Anbefaler at campus legger tildelingsprinsipper for arbeidsplasser for ansatte (vedtatt i 2012) til grunn. Argumenterer for størst mulig fleksibilitet og mulighet for cellekontor for vitenskapelig og administrativt ansatte i mer enn 50 % stilling, konsept med 12 m ² cellekontor. Fagmiljø som ønsker åpne landskap bør få mulighet til å velge dette innenfor samme ramme. NTNU bør argumentere for en økning i arealnormen fra regjeringskvartalet. Problematiserer forhold rundt arealnormer og brutto/netto-faktorer. Henviser til Arbeidsmiljøloven.	Angir at areal til knutepunkt og læringsareal er underestimert i framstillingen. Areal for digital eksamen bør vurderes.	Rapporten inneholder mange gjentakelser og dels motstridende vurderinger, mangler transparent tallgrunnlag og har uklare forutsetninger. Finansiering av idrettsareal må avklares før arealramme fastsettes. Samlokaliseringsevner for psykologi, musikk og knust må hentes ut. Bør tydeliggjøre at rapporten gjelder NTNU i Trondheim og campus på og rundt Gløshaugen. Understreker at det er viktig at delprosjektene med samlokalisering og campusutvikling ses i sammenheng og at beslutninger tas i riktig rekkefølge.

Eiendomsavdelingen	Enig i prinsipp om sentralt knutepunkt og flere lokale knutepunkt med differensiering i funksjoner og tjenestetilbud. Fagland som knutepunkt for å styrke tilhørighet og tverrfaglighet	Støtter samlede læringsstrøk, men konseptet tjener på en utdyping og videreutvikling der lokale læringsarenaer gis en rolle. Avveining i prioriteringen mellom nærhetsbehov til fagmiljø opp mot samling av læringsarenaer. Strategi for utforming av de fysiske læringsarenaene som gir fleksibilitet for å møte ukjente behov. Riktig å samle lavere grads studenter i felles varierte læringsstrøk	Viktig at arealkonseptene har elastisitet og generalitet som begrenser ombyggingsbehov. Ulike konsepter i rapporten er et godt utgangspunkt. Fraråder løsning basert på enkeltkontor og tomannskontor. Mener det ikke er grunn til å øke rammen for arbeidsplasser utover statens norm på 13 m ² .		Arealkonseptene bør også gjelde for eksisterende bygningsmasse. Avklaring av prinsipper om eierskap har betydning for videre utvikling og realisering av gevinster.
--------------------	---	---	---	--	---

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 2 Fakultet

FAKULTET	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Det humanistiske fakultet (HF)	Understreker behovet for lokale knutepunkt på Kalvskinnet og Øya. Lokale knutepunkt som læringsstrøk vil være viktige identitetsarealer. Bibliotekstjenesten er en sentral knutepunktsfunksjon. Knutepunkt må ivareta nødvendige funksjoner av tilstrekkelig omfang og kvalitet.	Fleksibilitet for å kunne kombinere ulike arbeidsformer i samme læringsstrøk - fagland som identitetsarealer. Fagland som gjenspeiler instituttstrukturen for 1.-3. årsstudenter. For masterarbeidsplasser bør plasseres i tilknytning til fagressursenes arbeidsplassrelaterte areal. Ønsker fleksibilitet omkring faglandenes størrelse, anbefalt minimum vurderes noe høyt. Behov for ett stort auditorium i tilknytning til det enkelte fagland. Faglandene bør ha tilgjengelige areal for tilhørende EVU-virksomhet. Felles faglandsklynge for HUMSAM er ønskelig.	Vitenskapelige ansatte verdsetter cellekontor. Ved lærerutdanningen: andelen ansatte som jobber andre steder enn på campus har økt betydelig. Arealene må være tilgjengelig for ansatte, ha kvalitet som muliggjør effektivt arbeid og som har kvalitet som tiltrekker seg de beste fagressursene. Aktivitetsbasert arbeidsplass vil ikke imøtekomme forventningene til arbeidsplassutforming og forskningsinfrastruktur. Anbefaler at arealramme for arbeidsplass økes.			Arealkonseptene skisserer formålstjenlige visjoner, men krevende å møte disse ved anvendelse av foreliggende arealramme.

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU)	Understreker behovet for lokale knutepunkt på Kalvskinnet og Øya. Lokale knutepunkt som læringsstrøk vil være viktige identitetsarealer. Bibliotekjenesten er en sentral knutepunktsfunksjon. Knutepunkt må ivareta nødvendige funksjoner av tilstrekkelig omfang og kvalitet.	Fleksibilitet for å kunne kombinere ulike arbeidsformer i samme læringsstrøk - fagland som identitetsarealer. Fagland som gjenspeiler instituttstrukturen for 1.-3. årsstudenter. For masterarbeidsplasser bør plasseres i tilknytning til fagressursenes arbeidsplassrelaterte areal. Ønsker fleksibilitet omkring faglandenes størrelse, anbefalt minimum vurderes noe høyt. Behov for ett stort auditorium i tilknytning til det enkelte fagland. Faglandene bør ha tilgjengelige areal for tilhørende EVU-virksomhet. Felles faglandsklynge for HUMSAM er ønskelig.	Vitenskapelige ansatte verdsetter cellekontor. Ved lærerutdanningen: andelen ansatte som jobber andre steder enn på campus har økt betydelig. Arealene må være tilgjengelig for ansatte, ha kvalitet som muliggjør effektivt arbeid og som har kvalitet som tiltrekker seg de beste fagressursene. Aktivitetsbasert arbeidsplass vil ikke imøtekomme forventningene til arbeidsplassutforming og forskningsinfrastruktur. Anbefaler at arealramme for arbeidsplass økes.			Arealkonseptene skisserer formålstjenlige visjoner, men krevende å møte disse ved anvendelse av foreliggende arealramme.
Fakultet for medisin og helsevitenskap (MH)	Støtter beskrivelse og anbefaling om ett samlende knutepunkt. Det er vesentlig at knutepunktet plasseres i nordlig del av campusområdet mellom Samfundet, Elgesetergate 10 og hovedbygningen. Noen funksjoner må ivaretas lokalt i læringsstrøkene.	Støtter rapportens anbefaling om læringsstrøk og fagland. Forslår at det utredes hva som bør gjøres for å tilpasse og oppgradere læringsarealene på Øya slik at de oppfyller arealkonseptets norm i løpet av campusprosjektperioden.	Støtter rapportens anbefaling om fleksible bygg og generelle rom. Mener det er best med faste plasser og økt arealramme. Støtter at hvert miljø får anledning til å delta i utforming av areal de skal inn i.			Infrastruktur og næringsvirksomhets tilknytning er ikke inkludert i rapporten - svekker arealkonseptets posisjon. Krevende at arealrammen angir forventning om arealeffektivitet som ikke rommer vekst. Arealkonseptet må inkludere integrasjon med kliniske miljø på sykehuset og annen helsetjeneste. NTNU må vurdere hva arealrammen regjeringen har gitt innebærer for fremtidig vekst og utvikling.

Fakultet for informasjonsteknologi og elektroteknikk	Positiv til prinsipp om knutepunkt, men argumenterer for et nettverk av knutepunkt. Prinsippet om maksimalt 10 min gange til sentralt knutepunkt er for stor gåavstand til tjenester som brukes ofte. Nettverk av unike knutepunkt gir mulighet for urbant skjær.	Positiv til etablering av læringsstrøk - innspill til størrelse og avstand. Prioritere studenters nærhet til egne fagmiljø, ikke bare for 4. og 5. års-studentene. Positiv til variert læringsstrøk, men påpeker behov for tradisjonelle store areal. Tilhørighet til fagland er ikke tydelig definert/avgrenset - må være faglig fundert. Skeptisk til å skille mellom 1.-3.-års-studenter og 4.-5.-års-studenter.	Kan ikke stille seg bak en anbefaling der kun aktivitetsbaserte arbeidsplasser bygges for framtidens campus - viser til eksempler ved Akrinn og Niagarabygget i Malmø. Mener arealnormen må utfordres			Viser til vedlegg fra ITK, IES, IEL, IMF, IIR, IDI, Studentrådet og seksjonsledere. Konseptene som beskrives tar kun i begrenset grad høyde for at NTNU allerede har en campus - ikke realistisk med en fullstendig omstrukturering. Fokus på kjernevirksomhet. Mangler vurdering av: utforming av innovasjons- og nyskappingsarealer, kriterier for og prosess rundt eksterne partnere, studenthybler på campus, avgrensning av identitetsareal/læringsstrøk/fagland, framtidig vekst i arealrammene i forhold til økt antall studenter og ansatte, evaluering/vurdering av eksisterende bygningsmasse, vurdering av arealkonseptene for Gjøvik og Ålesund.
Fakultet for ingeniørvitenskap (IV)	I hovedsak enig, men tilgjengelighet til laboratorier samt hensyn til institutt/fakultetsidentitet må tillegges vekt ved utforming av knutepunkt. - allokeres geografisk eller faglig?	Fagland må inkludere verksted/lab	Åpne landskap må kombineres med god tilgang til stillerom og møterom - stor fleksibilitet (prosjektorganisering). Bør legge til rette for utprøving av aktivitetsbaserte arbeidsplasser.			Viktig med organisasjonsperspektivet - interessert i pilot.

Fakultet for naturvitenskap (NV)	Vel så viktig med mindre desentraliserte knutepunkt som det sentrale knutepunktet. Må underbygge instituttene, identitet for studenter og ansatte.	Viktig med nærhet mellom spesialareal og andre læringsareal. Nærhet mellom institutt, spesialareal og læringsareal må være et prinsipp. Sentralisering av læringsareal er bekymringsfullt. Viktig med fleksibilitet. Særlig bekymret for at BSc-studentene ønskes flyttet ut i sentrale læringsstrøk	Anbefaler å utvide arealrammen for å gi rom for en kombinasjon av cellekontor, delte kontor og mindre landskap. Fraråder aktivitetsbasert arbeidsplass.			Det må presiseres om konseptene skal gjelde hele campus. Rapporten er for generell, krever større nyanser i faglige behov. Ta utgangspunkt i instituttene behov, deres strategiske utvikling, faglige ulikhet og diversitet.
Fakultet for økonomi	Støtter ikke ett hovedknutepunkt. Viktig med studentfrivilligheten.	Viktig med areal som styrker identitet - viktigere med kontakt mellom studenter og ansatte på et studieprogram enn mellom studenter på ulike studieprogram.	Ansattes effektivitet må vektlegges, ikke bare arealeffektivitet, jf. erfaring på Kalvskinnet. Støtter økning av arealrammen og faste plasser.	Betydning av knutepunkt gis for stor oppmerksomhet - ikke på bekostning av lærings- og kontorareal.		Mener man må lage bygg som i størst mulig grad er tilpasset virksomheten i fagmiljøene. Beslutninger bør være basert på forskning - virker mangelfullt.
Fakultet for arkitektur og design	Svakt utviklet med bare fellesfunksjoner, bør benyttes til faglige klynger og utadrettet virksomhet, f. eks. KAM+D. Anbefaler retensing av knutepunktsbegrepet for å kunne utvikle et nettverk av unike knutepunkt med unik faglig profil	Areal for arkitekt- og designstudenter bør ligge på ca. 5 m ² per student med 100% dekning. Areal for billedkunststudenter bør ligge på 15-20m ² per student med 100% dekning. Konsentrerte læringsstrøk er en god ide, kombinert med verksteder, kantiner mm er vi tett opp til en knutepunktstankegang.	Dersom 13m ² per ansatt ikke gir rom for cellekontor, så er ikke det en farbar veg. Før det tas en beslutning, må den samlede konsekvensen for øvrige areal belyses bedre.	Bekymret for at aktiviteter med større arealbehov enn gjennomsnittet ikke fanges opp - minner om problembasert læring gjennom romlig eksperimentering. Mener konsekvenser av økning av arealramme ikke er tydelige nok til å ta en beslutning - bør kunne simuleres. Dynamikk med eksterne partnere er i liten grad belyst.	Ikke belyst i rapporten: dynamisk samspill med eksterne parter	Rapporten er en god oppsummering og syntese av arbeidet. Kapittelet om læringsarenaer er meget bra, arbeidsplasser er godt utredet og illustrert. Trenger språkvask og rydding i begrepsbruk

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 3 Institutt og faggrupper

INSTITUTT/FAGGRUPPER	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Institutt for filosofi og religionvitenskap (IFR)		Savner en nærmere vurdering av omfanget av arealøkning og konsekvenser det har for øvrige universitetsarealer.	Anbefaling er dårlig begrunnet, er på tvers av lovnader fra rektor og vil være ødeleggende for framtidens campus. Clean desk er ikke egnet.			Mener rapporten i liten grad virker å forstå nødvendige krav og behov til helt sentrale deler av arbeid og arbeidsmiljø. Rapportens anbefalinger og konklusjoner er i motstrid med rektors lovnader. Kan ikke gå god for hovedlinjene i rapporten. Reagerer på framstilling og anbefaling av læringsstrøk og arbeidsplasser.
Handelshøyskolen (HHS)	Mener det er viktig å bygge fakultetsvise klynger framfor et sentralt knutepunkt.	Ønsker å styrke fakultetklyngenes areal.	Uenig i konklusjoner. Mener cellekontor bør være regelen og det bærende prinsipp.			
Institutt for kunst- og medievitenskap	KAMs funksjoner er knyttet til et av hovedknutepunktene. Bør framheves i rapporten.	Mulighet for sambruk og flerbruk må ikke være bygd på så mange kompromisser at det ikke er funksjonelt for noen av kunstartene. Behov for spesialrom er nøye utredet. Krever at behovet for permanente spesialtilpassede rom tas inn i rapporten.	Konsentrasjonsarbeid og veiledning i kontor. Administrasjonen må sitte i cellekontor. Arealnorm og clean desk kommer fort i konflikt med Arbeidsmiljøloven og pålagt tilrettelegging av pulter og stoler til ansatte. (HMS-arbeid).			Ett av de sentrale instituttene i KAM. Plassering av KAM i nord eller på platået.

Institutt for psykologi (IPS)	Bør ta stilling til hvilke store ressurser som hører hjemme under knutepunksorganiseringsen.	Viktig at undervisningslokaler er i nærheten - helst i samme bygg. Variasjon i læringsarenaene.	Spesialareal knyttet til forskning er viktig, tilrettelagt laboratorieareal for eksperimentell forskning, bevaring av undervisningsklinikkene og samlet fagmiljø. Alle ansatte bør ha egne, permanente ev. små kontor.	Støtter ikke å avgi areal til romstore knutepunktsløsninger som kan komme på bekostning av egnede arbeidsplasser og læringsarena. Kjernevirksomhet må vektlegges mest.	Mener rapportens rekkefølgeprioritet ikke fremmer NTNUS kjernevirksomhet.
Institutt for tverrfaglige kulturstudier		Studentarbeidsplasser bør ligge i nærheten av fagmiljøet, ha tilgang til identitetsarealer.	Behov for variable arbeidsplasser, krever faste plasser, en del små cellekontor. Sette av tid til tilvenning..		Støtter høringssvar fra HF/SU
Institutt for bygg- og miljøteknikk v/Prof. O. Bruland	Samle relevante fagfelt i felles knutepunkt vil gi gevinst.	Konsentrert læringsstrøk må vektas mot de vitenskapelige sin mobilitet.	Egen kontorplass, 13m ² -løsning med åpent landskap er uegnet. Nærhet til laboratorium er viktig.		
Institutt for lærerutdanning (ILU)	Kalvskinnet må være en fullstendig campus - funksjoner i knutepunkt må være på Kalvskinnet. Negativ til sentralisering.	Luftige og fleksible løsning er for studenter fungerer godt.	Små/trange arbeidsplasser har medført reduksjon i tilstedeværelse. Behov for faste plasser. Arealeffektivitet påvirker attraktivitet		Gode erfaringer med flerfunksjonskranke.
Institutt for språk og litteratur (ISL)	Positiv til sentralt knutepunkt, men lokale knutepunkt må holde høy kvalitet og dekke ansattes/studentenes daglige behov.	Skeptisk til skille mellom, 1.-3.-årsstudentene og 4.-5.-årsstudentene og nærhet til fagmiljø.	Egne cellekontor til fast vitenskapelige ansatte er viktig og bør velges. Flere adm. ansatte bør ha egne cellekontor, kan kombineres med mer fleksible løsninger. Eget arealkonsept for laboratorievirksomhet bør utarbeides. Arealrammen bør utvides. Motstand mot aktivitetsbaserte arbeidsplasser.		Arbeidsmiljø og studentkontakt er ikke tilstrekkelig tematisert.
Institutt for musikk	Enig i sentralt knutepunkt - KAM bør være en del av dette, bør lokaliseres i nord	Læringsstrøk for lavere grads studenter må romme identitetsarealer, henviser til HF-fakultetets uttalelse. Læringsmiljø og sosialt miljø er felles for lavere og høyere grads studenter. Behov for spesialrom gjør KAM til fagland mer enn læringsstrøk	Slutter seg til HF-fakultetets uttalelse. Cellekontor er mest hensiktsmessig.		Viktig premis - samlokalisering i KAM.
Faggruppe BEDØK			Ønsker ikke åpent landskap eller clean desk		Rapport bør være mer konkret.

Faggruppe strategi og forretningsutvikling	Knutepunkt-tankegang er interessant.	Bør implementere undervisningsrom som er spesialdesignet med tanke på situasjonsbasert undervisning.	Foretrekker cellekontor			
Institutt for økonomi og teknologiledelse (IØT)	Støtter ikke ett hovedknutepunkt. Viktig med studentfrivilligheten.	Uenig i konsentrerte læringsstrøk for 1.-3.-årskurs.	Beslutning må være forskningsbasert. Vektlegge ansattes effektivitet, ikke arealeffektivitet. Cellekontorets betydning er ikke vurdert.	Betydning av knutepunkt gis for stor oppmerksomhet - ikke på bekostning av lærings- og kontorareal. Behov for å favne den store variasjonen i fagmiljøenes virksomhet - ikke standardisering, basert på forskning, jf. Kalvskinnet. Behov for medbestemmelser og lokal forankring.		
Institutt for samfunnsøkonomi (ISØ)		Kommer langt med store rom med stoler og bord som kan flyttes - variasjon.	Støtter ikke aktivitetsbaserte arbeidsplasser uten fast plass - må øke arealnormen til faste arbeidsplasser til alle ansatte og cellekontor til fast vitenskapelig ansatte.	Arbeidsplasser må prioriteres foran areal til knutepunkt, vrangleareal, servicetilbud og tilbud utenfor kjernevirksomhet.		

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 4 Studentrelaterte aktører

STUDENTRELATERTE AKTØRER	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Linjeforeningene ved Gløshaugen og Dragvoll	Eget knutepunkt for linjeforeninger og liknende fag kan være positivt	Studenter må ha gode levevilkår og et inkluderende læringsmiljø. Bekymret for planen for identitetsarealer og sosiale arenaer innenfor liknende fag. Linjekontor kan ikke deles. Nærhet til relevante fagmiljø. Sterkt behov for å sitte sammen med medstudenter man kjenner.		Idrettsarealene på Dragvoll må erstattes.		
Studenttinget	Begrepet likeverdige knutepunkt er misvisende – de vil være forskjellige. Viktig at studentfrivilligheten er nærmere knutepunktene for å skape liv og aktiviteter. Studenten involveres sterkt i videre arbeid. Studieveiledning lokalisert i lokale knutepunkt.	Ok med studentplasser i fagland, men nært fagmiljøet, jf. Gregersen rapporten. Målet bør være 100% dekning av studieplasser på master. Lesesalsplasser med åpenhet 24/7. Egne dedikerte leseplasser bør eksistere for master. Matteland er identitetsareal, ikke U1.	Ikke hensiktsmessig med aktivitetsbasert. Forskjellige ønsker fra forskjellige studentråd - fleksibilitet og mulighet for å møte veileder på tomannshånd.	Ønsker pub og service. Ønsker at studentråd samles med studentdemokratiet, studentting og velferdstinget, en NTNU-identitet også for studentene. Ønsker fokus på nord og vest. Idrettsareal på Dragvoll må erstattes.	Ønsker lange åpningstider, ubemannede fasiliteter og lokale knutepunkter er tilgjengelige hele året.	God involvering i tidlig prosess. God oppsummering og forståelig rapport. Negativt at studentvelferd og studentfrivillighet ikke har fått egne areal i rapport. Må være med videre aktivt hvis det skal være en god studentby.
Studentråd HF		Bør være åpenhet for forskjeller mellom programmer ift tverrfaglighet for BA eller faglig nærhet for Master BA studenter må ha faglig tilhørighet fra 1. dag.	Åpne løsninger kan bidra til synlighet og åpenhet. Ikke en del som passer for hele NTNU. Åpent kontorlandskap kan føles utrygt. Kontoret viktig for veiledning og ansattes konsentrasjons arbeide.			Idrettsbygget på Dragvoll må kompenseres i ny Campus. Bekymrende at studentfrivillighet og studentdemokratiet ikke er nevneverdig omtalt.

Studentråd IE	Fint med et stort hovedknutepunkt: Stort press i kjernetider kan bety at man strategisk skal legge funksjoner utenfor – spre studentmasse.	Uenige i skillet mellom 1-3 studenter og 4-5 års studenter. Mener det er gunstig å samle hele studieførløpet innenfor et fagområde. Bør kartlegge tilfredshet med løsninger hos studentene og kunne skreddersy løsninger for de enkelte fagfeltene.	Ser utfordringer i muligheten i å få tak i ansatte og måtte booke tid til veiledning – terskel mellom student og professor blir høyere i åpent landskap.	Studieveiledningen og studie-admin bør plasseres i tilknytning til studieprogram eller fakultet.	Aktiviteter på kveldstid - bar.	
Fakultetstillitsvalgte ved studentråd IV	Må ikke skille FTV fra studenttingsrep. og øvrig studentdemokrati, men fint med egne kontorfasiliteter i nærheten av instituttene.	Ser positivt på nye type av læringsareal. Positiv til samlet læringssted for 1.-3. med overlapp og gode overganger til eventuelle nye fag. Hvis 1-3 på SAMME studieprogram skal samles er det positivt. Tilhørighet til institutt og fakultet kan svekkes. Avstand til linjeforeningene kan bli lengere. Ta hensyn til bachelor og dekningsprosent for deres BA og prosjektskriving. Pass på vringleareal som studentarbeidsplasser da de ikke er gode arbeidsplasser.		læringsareal. Positiv til		
Studentråd NV	Fint med samlet administrative organer i knutepunktet. Kan fort bli for langt unna for at man ikke benytter seg av tilbudet i pauser? Kan det trekke studentene vekk fra fagområdet?	Enig i varierte læringsstrøk. 3. klasse bør ha plass nært fagmiljø når de skriver bachelor. For store klynger gir ikke identitetsareal. U1 er ikke samlende Ønsker lokale læringsstrøk fremfor større klynger.	Må være fast plass, men ikke enekontor. Man vet hvor de ansatte sitter, lav terskel og fleksibilitet for ansatt/student-interaksjon.			Positiv til konsept og anbefalinger. Passe på formuleringer som et stort NTNU hjertes med NTNU identitet i Trondheim, husk Ålesund og Gjøvik.

Studentråd SU	Viktig med plass til drift av studentfrivilligheten. Ønsker identitetsarealer på avgrenset områder. Sanitet nærme hovedåre, god skiltning og logiske plasseringer. Sentral plassering av kantiner, hjelpe org. og ad.min rom.	Fagland med fordeling 1.-3. og til 4.-5. kan virke ekskluderende – særlig overgangen fra 3. års studenter til masterprogrammet. Ønsker åpent campus framfor fagland fordi trykket på de ulike fagmiljøene kan være ulikt. Ønsker ikke definerte inndelinger mellom 1.-3. og 4.-5., men heller ikke mellom fagmiljøer, men at det kan være åpent bare for særlige miljøer i særlige områder på bestemte tidspunkter. Ønsker flere masterplasser. God akustikk, lys og ventilasjon i arealene., Scene: må ha god akustikk, ventilasjon og kvalitet. Tilstrekkelige sitteplasser med tanke på størrelse og kull. Bål; fin til seminar og kollokviearbeide, men ikke forelesning. Hule: kan bookes? Lydisoler og skilt fra leirbål vannpost og scene. Ha tilgang til snack og drikke også utenfor åpningstider for Sit. Formelle og uformelle møteplasser.	Forskere og forelesere skal ha eget kontor, godt for effektiv veiledning. Konfidensielt og lavere terskel for studentene for å komme i kontakt. Er mulig med åpne landskap hvis fast plass og møterom i umiddelbar nærhet og at det ikke må blir kø til veilednings-rom.			
NTNUI		Undervisningsarealene bør tilpasses andre aktiviteter etter forelesningslutt.		Ber om at en stor andel av rommene oppfyller krav for at studenter kan drive idrett og trening etter forelesningslutt. Kontorenes størrelse må ikke gå utover areal til studentvelferd og frivillighet.		

Studentersamfundet	Studentfrivillighet bør være en hovedprioritet i arbeidet med knutepunkt. Det sentrale knutepunktet bør plasseres i nord.					
Velferdstinget	Positiv til hovedknutepunkt, må inneholde areal til idrett, kantine og helse. Nærhet mellom Sit og Velferdstinget - bør plasseres i hovedknutepunkt. Bør bygges nord og vestover.	Identitetsareal til studentfrivillighet bør være i nærheten av fagmiljøene.		Viktig å sikre at Sit får minst like mye tomteplass og fristasjon som de har i dag. Studentfrivilligheten må ha nok areal. Erstatningsareal for hallene på Dragvoll idrettssenter. Areal for linjeforeninger. Arbeidsplasser må ikke gå på bekostning av areal til studentenes virksomhet og velferd.		

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 5 Andre aktører på NTNU

ANDRE AKTØRER PÅ NTNU	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Hovedverneombud	Kan synes fornuftig med et hovedknutepunkt hvis det også eksisterer lokale knutepunkt.		Fysisk arbeidsmiljø ved laboratorier og verksteder er lite beskrevet - vesentlig arbeidsplassareal og må synliggjøres. Tilhørighet og miljø rundt enheter forvirrer ved aktivitetsbaserte arbeidsplasser. Nødvendig å planlegge for areal 13-17 m ² med faste plasser. Deling av arbeidsplasser mellom ansatte og studenter (samme rom) er ikke ønskelig (sikkerhet, innsyn). Ansatte i fellesadministrasjonen er lite synlig i dokumentet.			
Arbeidsmiljøutvalg (AMU)	Støtter et sentralt hovedknutepunkt og flere mindre.		Viktig at ansatte oppholder seg på campus. Mener aktivitetsbaserte arbeidsplasser vil være krevende, behov for arbeidsplasser egnet for konsentrasjon, individuelt arbeid og samarbeid - anbefaler at arealrammen utvides. Fysisk arbeidsmiljø knyttet til laboratorium og verksted er lite beskrevet - identitetsarealer. Aktivitetsbaserte mellomrom er bedre enn aktivitetsbaserte arbeidsplasser.	Anbefaler at enheter tildeles areal som de i størst mulig grad kan involveres i utformingen av.	Sikkerhet (safety) må ha høyeste prioritet og ev. sambruk må risikovurderes.	Påpeker viktigheten av god medvirkning. Savner en helhetlig grønn mobilitetsprofil - sykkelparkering, garderober, NTNU-el-sykler osv.

Forskerforbundet		Positiv til nye læringsarenaer og ser behov for større mangfold og fleksibilitet.	Positiv til at man arbeider for å øke arealrammen og øke andelen enekontor.	Areal må i størst mulig grad fremmer NTNUs primærvirksomhet. Eksternes ønsker må ikke gå bekostning av ansatte og studenter.	Opptatt av samarbeid med eksterne samarbeidspartnere og kriterier for slikt samarbeid. Må ikke gå på bekostning av den frie forskningen.	
Parat	Oppfordrer til at det etableres flere knutepunkt.		Oppfordrer til å øke arealrammen.			
Forvaltningsutvalget for sivilingeniørutdanningen	Tett samarbeid over hele teknologiområdet - fordrer fysisk nærhet, må ikke undervurderes.	Bør inneholde identitetsarealer (egne lesesaler og/eller lignende)	Trenger i stor grad cellekontor			

NTNU - høring av rapport om kartlegging og konseptutvikling av arealbruk 2018

Tabell 6 Samarbeidspartnere og eksterne aktører

SAMARBEIDSPARTNERE OG EKSTERNE AKTØRER	Knutepunkt	Læring	Arbeidsplass	Arealfordeling	Tilgjengelighet	Annet
Studentsamskipnaden (SIT)	Må inkludere fellesareal for studentareal og areal for frivillige organisasjoner, studenthelsestjeneste. Ønsker at trening og fysisk aktivitet er synlig tilstede.			Arealsituasjonen for studentfrivillighet må komme tydeligere fram. Studentboliger, barnehage bør lokaliseres sentralt		Grundig rapport som har dekkende beskrivelser av de oppgavene som Sit skal ivareta. Samarbeid mellom NTNU og Sit om piloter for knutepunkt. Sit som senterleder og ansvar for drift og koordinering av campustjenester.
St. Olavs hospital	Forståelse for ett hovedknutepunkt og sentralisering.					God gjennomgang av arealkonseptene. Viktig med god tilgjengelighet mellom Øya/Elgeseter og Gløshaugen.
Trondheim kommune	Sentralt knutepunkt støttes, bør lokaliseres i nærheten av Hovedbygget og Studentersamfundet. Bør utvikle synlige knutepunkt i sør og vest. Må sette av tilstrekkelig areal for studentvelferd og studentfrivillighet.			Må sette av tilstrekkelig areal for studentvelferd og studentfrivillighet. Oppfordrer NTNU og SIT og finne løsninger for studentboliger, helse- og idretts tilbud og barnehage både på og i umiddelbar nærhet til campus.	Vektlegging av mål om samspill mellom NTNU og samfunnet rundt. Studentvelferd og studentfrivillighet og samspillet med samfunnet rundtet campus bør tydeliggjøres og konkretiseres.	
Næringsforeningen i Trondheimsregionen	Støtter et sentralt hovedknutepunkt. Det trengs flere knutepunkt for å invitere byens befolkning, sambruk. Ikke konkret på innhold i knutepunkt - må avklares.				Viktig å legge til rette for næringsaktørene som vil sitte tett på NTNU.	

